

A Fővárosi Ítéltábla a dr. felperesi jogtanácsos neve jogtanácsos által képviselt felperes neve (felperes címe.) felperesnek - a Schalkház Ügyvédi Iroda (címe ügyintéző ügyvéd: dr. Schalkház Éva Edit) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe.) I. rendű alperes és II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe.) II. rendű alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. október 3. napján kelt 21.P.24.957/2016/21. számú ítélete ellen a felperes részéről 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek személyenként 15.000-15.000 (tizenötezer-tizenötezer) forint másodfokú perköltséget és a Magyar Államnak külön felhívásra 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint a II. rendű alperes tulajdonjoggal rendelkezik a ... szám alatt található ún. ... társasházban. A társasház közös képviselői feladatait a felperes látta el. A társasház a 2016. május 17-én tartott közgyűlésen egyhangúlag elfogadta azt a határozatot, miszerint a ... Önkormányzat által meghirdetett „Szövetség a Nagyobb Társasházakkal és Lakásszövetkezetekkel” elnevezésű programra jelentkezik, az elnyert támogatási összeget az épület kéményeinek bélelése és összekötő rendszer javítására használják fel.

A felperes 2016. május 10-én a nevezett programhoz jelentkezési lapot nyújtott be, összesen 3.000.000 forint támogatás iránt. Az ahhoz melléklet határozat kivonaton azonban az eredetileg elfogadott határozat módosított szövege szerepelt. Az igen szavazatok száma az eredeti 4.951/10.000 szám helyett 5.261/10.000 számmal volt feltüntetve, tartalmazta az eredetivel szemben azt is, hogy a pályázati összeg fedezete a társasház különböző számláin lévő összegekkel biztosítva van. Azon aláíróként az eredetivel szemben a kezelési vezető helyett, a levezető elnök szerepelt a társasház kezelője mellett, jegyzőkönyv hitelesítők azt nem írták alá.

Az önkormányzat 2016. június 30-án támogatási szerződés keretében összesen 400.000 forint támogatást nyújtott.

2016. augusztus 8-án dr. ..., a Számvizsgáló Bizottság elnöke tájékoztatásul megküldte a II. rendű alperes részére azt az e-mailt, amit részére a felperes részéről ... küldött. Ebben a pályázatokkal kapcsolatosan többek között azt írta, hogy nem a kéménybélelésre kértek pályázat útján pénzt, hanem a kémény szellőzőnyílás elkészítésére és a FŐKÉTÜSZ szakvélemények díjára. Az értékvédelmi pályázaton azért nem vettek részt, mert ott az volt a feltétel, hogy legfeljebb 50 albetétszámú társasházak indulhatnak „...50 nem egyenlő 54-gyel”.

2016. szeptember 8-án a társasház rendkívüli közgyűlést tartott, ahol a levezető elnök az I. rendű, a jegyzőkönyvvezető a II. rendű alperes volt. Az elhangzottakat a résztvevők hozzájárulásával az I. rendű alperes hangfelvételen is rögzítette. A közgyűlésen a társasház a felperest megbízása alól felmentette, a vele kötött szerződést felbontotta. A határozatot a Budai Központi Kerületi Bíróság ... tulajdonostárs keresetére - a társasházat képviselő felperes elismerése folytán - hatályon kívül helyezte.

A felperes az I. és II. rendű alperesnek a 2016. szeptember 8-án tartott közgyűlésen elhangzott kijelentései miatt magánvádlóként fellépett. A rágalmozás vétsége miatti büntetőeljárást a Fővárosi Törvényszék 2017. április 18-án kelt 31.Bkf.6.775/2017/2. számú végzésével jogerősen megszüntette, helybenhagyva a Budai Központi Kerületi Bíróság 1.B.2136/2016/6. számú végzését.

A felperes a végleges és pontosított kereseti kérelmében kérte, hogy az elsőfokú bíróság állapítsa meg, hogy az alperesek megsértették jóhírnevét a 2016. szeptember 8-án tartott közgyűlésen elhangzottakkal. Az I. rendű alperes azon kijelentéseivel, miszerint:

„úgy adta be a közös képviselő a pályázatot, hogy 3.000.000,-Ft-os költség vállalásáról a tulajdonosok nem szavaztak”, hogy

„a felperes neve valótlan tájékoztatást adott mind a tulajdonostársaknak, mind az önkormányzatnak is és ezzel összefüggésben a Btk.-ból felolvasta a csalás (Btk. 373. §), a hamis magánokirat felhasználása (Btk. 345. §), valamint a közokirat-hamisítás (Btk. 342. §) tényállításait”, azzal a közléssel, hogy „sajnos nagyon sok a félinformáció”.

A II. rendű alperes azon tényállításaival, miszerint:

„a Szövetség a Nagyobb Társasházakkal és Lakásszövetkezetekkel” program keretében benyújtott pályázati anyagban a felperes az ott szereplő közgyűlési határozat számát, a tulajdoni hányadokat valótlanul közölte és ezzel hamisított adatot adott át az önkormányzatnak, amely miatt a társasházat súlyos kár érte, hogy ezzel közokirat-hamisítást is elkövetett”,

Azon kijelentésével, hogy „Volt még az értékvédelmi pályázat, amely kifejezetten azoknak a társasházaknak lett kiírva, mint a ... Társasház, mert ez a ház 96-tól a kerületi rendelet szerint az értékes épületek és védelmi épületek közé tartozik és itt 15.000.000,-Ft-ot osztott szét az önkormányzat,” hogy

„a közös képviselő tájékoztatása szerint az értékvédelmi pályázaton azért nem vettünk részt, mert ott legfeljebb 50 albetét számú társasházak indulhatnak, 50 nem egyenlő 54-el. Ez nem igaz. Tehát valótlan tájékoztatást kapok a közös képviselőtől,”

Azon tényállításával, hogy „azért vesztettem el a bizalmamat, mert valótlan tájékoztatásokat kaptam.”

Kérte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság egyetemlegesen kötelezze az alpereseket arra, hogy a saját költségükön helyreigazító közleményt juttassanak el a tulajdonostársak részére tértivevényes levél formájában, igazolható módon. Sérelemdíjként az alperesektől személyenként 150.000 - 150.000 forintot igényelt.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Elsődlegesen vitatták, hogy a felperes keresetében

feltüntetett állítások egy része tőlük származna. A nem vitatott közlések tekintetében azzal védekeztek, hogy azokban véleményüket fejtették ki a felperes közös képviselői tevékenységével kapcsolatosan, ezen véleményük pedig a valós tényeken alapuló értékítélet volt. A felperes perköltségben való marasztalását a jogi képviselőjükkel 2017. január 3-án kötött megbízási szerződés alapján külön-külön 100.000 forint, áfa mentes ügyvédi munkadíjban kérték.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek személyenként 100.000 - 100.000 forint ügyvédi munkadíjat, mint perköltséget és az államnak külön felhívásra 72.000 forint le nem rótt illetéket.

Ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:43. § d) pontját, a 2:45. § (2) bekezdését, 2:51. § (1) bekezdését, 2:52. § (1), (3) bekezdéseit. A jóhírnév sérelme tárgyában született egyes eseti döntések releváns részeit.

Összességében azt állapította meg, hogy a felperes keresetében felsorolt közlések egy része nem az alperesektől származik. A nekik tulajdonítható közlések részben valós tényekre vonatkoztak, másrészt pedig azok olyan vélemények, amelyek megfogalmazásuk alapján nem sértőek.

A lefolytatott bizonyítási eljárás (csatolt iratok, hangfelvétel) alapján megállapította, hogy - a felperes előadásával szemben, a közgyűlésen készített hangfelvétel tanúsága szerint - az I. rendű alperes részéről nem hangzott el, az hogy „úgy adta be a közös képviselő a pályázatot, hogy ...” és az sem, hogy „a felperes neve valótlan tájékoztatást adott mind a tulajdonostársaknak, mind az önkormányzatnak.”

A Btk.-ból felolvasott törvényi tényállások előtt pedig azt mondta: „[n]ekem nem tisztem elmondani, hogy ez pontosan milyen jogsértés volt.” A csalás, a hamis magánokirat felhasználása, valamint a közokirat hamisítás tényállásának felolvasása után közölte, hogy „[n]em szeretném, ha most neki állnánk vitatkozni, semelyikünk nem jogász, tehát nem nekünk kell eldönteni.”

Azt állapította meg, hogy a tulajdonostársak a 2016. május 17-én tartott közgyűlésen a 3.000.00 forintos költség vállalásáról nem szavaztak, ezért valótlan tény az I. rendű alperes e körben nem állított. A Btk.-ban szereplő tényállások felolvasásával a felperes vonatkozásában nem állított tény, mindössze azt a véleményét fejezte ki, hogy a felperes eljárását a közösség érdekeivel ellentétesnek gondolja. A félinformációkkal összefüggő sajnálkozása, pedig ugyancsak vélemény, amely kifejezőmódjában nem sértő vagy bántó.

Kifejtette, hogy a II. rendű alperes részéről - a felperes előadásával ellentétben - nem hangzott el az a kijelentés, hogy „a Szövetség a Nagyobb Társasházakkal és Lakásszövetkezetekkel” program keretében benyújtott pályázati anyagban a felperes az ott szereplő közgyűlési határozat számát, a tulajdoni hányadokat valótlanul közölte és ezzel hamisított adatot adott át az önkormányzatnak, amely miatt a társasházat súlyos kár érte, valamint ezzel közokirat hamisítást is elkövetett.

Az értékvédelmi pályázattal összefüggésben általa elmondottak a valóságnak megfeleltek, mert a társasház az elfogadott határozat alapján ezen is részt vehetett volna. Ezen túlmenően ez a közlés a felperesre semmiféle sértő tartalmat sem hordoz.

Az ugyancsak az értékvédelmi pályázattal összefüggésben az 50 albetét-számú társasházzal összefüggő szövegrészlet esetében részben azt állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy azok nem a II. rendű alperestől származtak, mert ténylegesen ... levelét olvasta fel. Az abból ismertettekhez fűzött megjegyzéseivel - „ez nem igaz” - véleményét közölte, ugyanígy azzal is, hogy ezeket az információkat minősítette, amikor a közös képviselettől kapott valótlan tartalmú tájékoztatást említett. Összegzett álláspontját ismertette akkor is amikor a felperesbe vetett bizalmának

elvesztéséről szólt.

Megjegyezte ezen túlmenően az elsőfokú bíróság, hogy a felperesnek közszereplőkhöz hasonlóan el kell tűrnie a munkásságát érintő kritikát amennyiben annak megfogalmazása nem bántó, sértő vagy lealázó.

A felperes által fizetendő ügyvédi munkadíjat a csatolt megbízási szerződésre tekintette állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést.

Kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmének helyt adó döntés meghozatalát.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból téves következtetéseket vont le.

Az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait változatlan tartalommal fenntartotta arra hivatkozott, hogy jogi álláspontja szerint a megállapított tényállás szerint az I. és II. rendű alperes részéről elhangzott kijelentések a jóhírnevét megsértették, ezért a kereseti kérelmével egyező ítélet meghozatalának van helye.

Nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon megállapításával sem, hogy felperes közös képviselőként kvázi közszereplőnek minősül, és mint ilyen erre hivatkozással el kell viselnie azt a kritikát, amit tevékenységével kapcsolatban a tulajdonosok kifejtene. Álláspontja szerint a jogtalan, illetve nem valós tényeken alapuló kritika éppen úgy sérti a jóhírnevét, mint egy „átlagos” természetes személyét, annak a szintje, amelyet felperes tűrni köteles, nincs és nem is lehet magasabban.

Az alperesek az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték azzal, hogy a másodfokú eljárásban a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján megállapított ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezze a másodfokú bíróság a felperest.

Az elsőfokú eljárás során kifejtett álláspontjukat fenntartották. Hangsúlyosan hivatkoztak arra, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás során egyértelműen megállapításra került, hogy a felperes olyan kijelentések miatt kérte felelősségük megállapítását, amelyek nem hangzottak el, vagy amelyeket a felperes a teljes szövegből kiragadva értelmezett. Azon közlések, amelyeket valóban ők mondtak, részben a valóságnak megfelelő állítások voltak, részben pedig a felperes, mint közös képviselő tevékenységére vonatkozó kritikák. E körben a vonatkozó Alkotmánybírósági határozatokra is utalva arra hivatkoztak, hogy ezek a kritikák megfogalmazási módjukban nem voltak túlzóak, bántó jellegűek. Azokat a felperes közéleti szerepvállalása folytán az átlagosnál fokozottabb mértékben köteles eltűrni még akkor is, ha az negatív értékítéletet jelent. Kiemelték, hogy korábban mindketten tagjai voltak a számvizsgáló bizottságnak, ezért észrevételeik nem voltak öncélúak sem.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást kellő mértékben felderítette, a vonatkozó jogszabályok körét helyesen határozta meg, levont következtetéseivel, az elsőfokú ítéletben kifejtett indokokkal a másodfokú bíróság is egyetértett, azokat nem ismétli meg.

Elsősorban azt emeli ki a Fővárosi Ítéltábla, hogy a fellebbezés az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást nem vitatta. Ebből viszont az következik, hogy egyértelműen megállapítható, hogy a „Szövetség a Nagyobb Társasházakkal és Lakásszövetkezetekkel” elnevezésű pályázat alapját képező közgyűlési határozat 4.951/10.000 szavazati arányban született meg, a pályázattal érintett munkálatok anyagi fedezetéről határozat nem született. Ehhez képest a felperes által a pályázathoz benyújtott dokumentumokban az szerepel, hogy a kémények bélelése és összekötő rendszer javítására felhasználandó összeg fedezete a társasház különböző számláin rendelkezésre áll. Az igen szavazatok száma pedig 5261/10.000 arányban került feltüntetésre.

Helyes volt a tényállás megállapítása abban a tekintetben is, hogy melyek azok a közlések, amelyeket valóban az alperesek mondtak, és a csatolt hangfelvétel és leirat alapján tényként volt megállapítható az is, hogy a közlések milyen szövegkörnyezetben hangoztak el.

Ehhez képest a felperesi fellebbezés továbbra is a pontosított kereseti kérelem szerinti marasztalásra tett indítványt.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 164. § (1) bekezdés alapján ugyanis az alpereseknek a keresetet vitató álláspontjával szemben a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alpereseknek tulajdonított közlések tőlük származnak, ezen felperesi bizonyítás azonban csak részben vezetett eredményre. Ugyanakkor az alperesektől származó tényállítások vonatkozásában a bizonyítás a Pp. előbb ismertetett rendelkezése és a PK 14. számú állásfoglalás alapján az alpereseket terhelte, mely eredményes volt.

A személyiségi jog sérelmével összefüggő perekben is érvényesül a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalásának előírása, ami alapján a sérelmezett közlések vizsgálatát a teljes szöveg kontextusára tekintettel kell elvégezni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, az egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. Ugyanakkor a véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, önmagában nem lehet személyiségi jogi sérelem alapja. Ezek a szempontok összhangban állnak a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésében a jóhírnév sérelme tárgyában rögzítettekkel. Utal e körben a másodfokú bíróság - a felperes jogi személyiségére tekintettel - a Ptk. 3:1. § (3) bekezdésére is.

A sérelmezett, és bizonyítottan az I. rendű alperestől származó közlések közül tényállításnak minősül, hogy „úgy adta be a közös képviselő a pályázatot, hogy 3.000.000,-Ft-os költség vállalásáról a tulajdonosok nem szavaztak”. E körben a fentiek szerint valótlán tényállítás nem történt.

A többi közlés esetében pedig az alperesek véleményüknek, vagy valós tényekből levont következtetésüknek, a felperes munkáját érintő kritikájuknak adtak hangot.

Az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) számú AB határozat az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) [37] és [40] bekezdésében joggyakorlatát is elemezve foglalta össze azokat a kritériumokat, amelyek mentén a szövegkörnyezetre is tekintettel eldönthető, hogy egy közlés tényállítás-e vagy véleménynyilvánítás. A különbségtétel lényege, hogy míg a tények valósága bizonyítást nyerhet, addig az értékítéletek bizonyíthatóságáról, vagyis azok igazságtartalmáról nem is lehet beszélni [EJEB, Lingens kontra Ausztria (9815/82), 1986. július 8., 42. bekezdése]. A különbségtétel jelentősége éppen ebben áll: az értékítéletek bizonyítását nem is lehet megkívánni, így azok önmagukban élvezik a véleményszabadság oltalmát. Az EJEB felfogása szerint amennyiben egy állítás igazságtartalma legalább részben ellenőrizhető, igazolható akkor tényállításról van szó [EJEB, Keller kontra Magyarország, (33352/02), 2006. április 4., EJEB, Csánics kontra Magyarország, (12188/06), 2009. január 20., 38. bekezdés] egyébként pedig minden más esetben értékítéletről. A tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható.

Mindezek alapján helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság akkor, amikor az I. rendű alperesnek a Btk.-ban megfogalmazott tényállási elemeket felsoroló megnyilatkozását és azt a közlését, hogy sok a félinformáció, véleménynek minősítette. Az I. rendű alperes kifejezetten arra hívta fel a figyelmet, hogy nem kíván állást foglalni büntetőjogi kérdésekben, hiszen ahhoz nem ért. Az pedig, hogy

valamilyen típusú okirat hamisítás megvalósulásának lehetőségét felvetette - a fent már részletezett valós tényekre tekintettel - mindössze véleménynek tekinthető. Ugyan így értékelhette úgy, hogy a felperestől nem kapott kielégítő mennyiségű és minőségű információt.

A II. rendű alperes esetében objektív eszközökkel bizonyítható tényállításra nem került sor. Az önkormányzathoz beadott határozat hamisnak minősítése vélemény arra vonatkozóan, hogy a tulajdoni hányadok (helyesen: a szavazati arány) 5.261-ben kerültek megjelölésre a tényleges 4.951 arányhoz képest. Ez egyértelműen kiderül abból a párbeszédből is, ami a II. rendű alperes és a felperes képviselő, ... között zajlott.

Az értékvédelmi pályázattal összefüggésben az 50 albetét mint feltétel vonatkozásában bontakozott ki vita a II. rendű alperes és ... között, akinek leveléből idézett a II. rendű alperes és az abban foglaltakat minősítette. E körben a perben az már nem volt vitás, hogy az albetétek száma nem volt feltétel a pályázat benyújtása során, így az a minősítés, hogy valótlan tájékoztatást kap az alperes ugyancsak valóságalapú értékítélet. Az pedig, hogy a bizalmát a közös képviseletben elveszítette olyan, a felperes tevékenységével szemben megnyilvánuló, szubjektív érzet, amivel kapcsolatban bizonyítás nem merülhet fel, tehát az megállapíthatóan vélemény.

E körben egyetértett a másodfokú bíróság azzal az alperesi érveléssel, hogy a közös képviselő a tevékenységére vonatkozó kritikai megnyilvánulásokat fokozottan köteles elviselni. A közös képviselő ugyanis egy mikroközösség választott tisztségviselője, aki tevékenységét a közösség érdekében végzi. Magatartása a közösség tagjai számára a társasház ügyeire vonatkozóan meghatározó, véleményformáló. Ez a státusz ugyanakkor azzal is jár, hogy ezen tevékenysége során túrni köteles a negatív, esetleg nem tudatosan elferdített, de téves információkon alapuló kritikákat, melyek nem alkalmasak jóhírneve csorbítására. A perbeli esetben pedig az, hogy a II. rendű alperes elveszítette a bizalmát a felperesben, mert valótlan tartalmú tájékoztatást kapott, éppen ilyen megnyilvánulás.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 239. utaló szabálya alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdés alapján köteles az alpereseknek az ügyvédi munkadíjból álló perköltséget megfizetni, melynek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

A le nem rótt illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.

Budapest, 2018. március 7.

dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
előadó bíró

dr. Istenes Attila s.k.
bíró